

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6505
GK:158

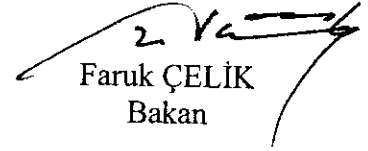
Sayı :B.13.SGB.0-12.00-00/ 610 - 395
Konu :Yazılı soru önergesi (7/6505)

29-06-2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02.05.2012 tarih ve 64127 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Süleyman ÇELEBİ'ye ait 7/6505 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : 1 Yazı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN ÇELEBİ'NİN 7/6505 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Sinema ve televizyon sektöründe çalışan işçilerimizin sorunlarına çözüm üretmek üzere ilki 23.11.2011; ikincisi 03.02.2012 tarihinde ve üçüncüsü 27.04.2012 tarihlerinde olmak üzere Bakanlığımız koordinasyonunda Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Sahne, Perde, Ekran ve Mikrofon Oyuncuları Sendikası yetkililerinin katıldığı üç toplantıda, sektörün sorunları ile ilgili bilgi alınmış ve çözüm yolları üzerinde karşılıklı görüşmeler yapılmıştır.

Şöyle ki;

Sanatçıların hizmet akdine istinaden çalıştırılmak yerine telif haklarının satın alınarak çalıştırmalarının ve dolayısıyla 4/b kapsamında (kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar) sigortalı sayılmalarının kanuna aykırı olduğu, bu kişilerin işverenleri tarafından 4/a (hizmet akdine tabi) kapsamında bildirilmelerinin zorunlu olduğu önemle vurgulanmıştır.

4/a ve 4/b kapsamında sigortalılık hallerinin çakışması durumunda, hizmetlerin değerlendirilmesinde, 5510 sayılı Kanunun 53'üncü maddesi gereği 4/a kapsamındaki sigortalılık halinin esas alınacağı, dileyenlerin Kuruma yazılı talepte bulunmaları halinde 4/b kapsamında da prim ödeyebilecekleri ve dolayısıyla iki statüde birden prim ödeneceği konusuna açıklık getirilmiştir.

Birden fazla kanuna tabi çalışması bulunan sigortalıların emekli aylığına hak kazanıp kazanmadıklarının tespitinde, tabi oldukları sigorta statülerinde geçen hizmetlerinin hepsinin dikkate alınacağı konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

4/a kapsamında sigortalı olanlardan ay içerisinde 30 günden az çalışanların, eksik günlerini isteğe bağlı sigortalılık kapsamında prim ödeyerek tamamlayabilecekleri, isteğe bağlı sigortalılıkları sona erenlerin yeniden isteğe bağlı sigortaya devam etmek istemeleri durumunda tekrar talep şartı aranmayacağı, isteğe bağlı sigortalılığı devam ederken, Kanunun 4'üncü maddesine göre sigortalı olmayı gerektirecek çalışması bulunduğu tespit edilenlerin zorunlu sigortalılıkla çakışan isteğe bağlı sigortalılık sürelerinin iptal edileceği, zorunlu sigortalılığın başladığı tarihten bir gün önce isteğe bağlı sigortalılığın sona ereceği, bu sigortalılardan zorunlu sigortalılığın sona erdiği tarihten itibaren 12 ay içerisinde prim ödemesi olanların isteğe bağlı sigortalılıklarının, zorunlu sigortalılığın sona erdiği tarihten bir gün sonra başlatılacağı, 12 ay içerisinde prim ödememesi nedeniyle isteğe bağlı sigortalılıkları başlatılmayanların yeniden isteğe bağlı sigortalı olmak için yazılı talepte bulunmaları gerektiği, zorunlu sigortalılık ile isteğe bağlı sigortalılığın çakıştığı dönemde isteğe bağlı sigorta prim ödemesi yapılmışsa, bu ödemelerin ilgiliye iade veya doğacak borçlarına mahsup edileceği ve sigortalıların sigorta primlerinin Kurumla anlaşmalı bankalara verecekleri otomatik ödeme talimatı ile ödeyebilecekleri anlatılmıştır.

6111 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile 01.03.2011 tarihinden itibaren, Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma saati süresine göre hesaplanan çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişilerin sigortalılıklarının 5510 sayılı Kanunun Ek 6'ncı maddesi kapsamında sağlanacağı, bu kapsamda sigorta hak ve yükümlülüklerinin, kendilerince veya kendilerini çalıştıranlar tarafından ya da çalışanların üye oldukları meslek odası, birlik veya benzeri kuruluşlarca bildirimin Kuruma yapıldığı tarihten itibaren başlatılacağı belirtilmiştir.

Sektörde çalışmakta olan çocuk oyuncuların sosyal güvenlik haklarının, bunlara bakmakla yükümlü olan kişiler (genelde velileri) tarafından sağlanmakta olduğu, 5510 sayılı Kanunun 38'inci maddesine göre, 18 yaşından önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi olanların sigortalılık süresinin, 18 yaşını doldurdıkları tarihte başlamış kabul edileceği, bu tarihten önceki süreler için ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edileceği açıklanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun 01.11.2010 tarihinden itibaren e-devlet uygulamasına geçmiş olduğu, e-devlet şifresi ile sigortalıların tescil ve hizmet bilgilerinin sorgulanabileceği konusunda hatırlatma yapılmıştır.

4/c kapsamında (kamuda çalışanlar) sigortalı olan sanatçıların diğer sigortalılık statülerine tabi çalışmaları durumunda 4/c kapsamındaki sigortalılıklarının esas alınacağı ve bu kişiler hakkında, diğer kamu görevlilerinde olduğu gibi, iş kazası ve meslek hastalığı sigortasının uygulanamayacağı, iş kazasına uğrayan ya da meslek hastalığına yakalanan kamu da çalışan sanatçıların raporlu sayılmak suretiyle maddi kayıplarını telafi edebilecekleri ve tüm sağlık yardımlarından da faydalanabilecekleri, kamu görevlilerinden çalışma gücünün en az yüzde 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilenler hakkında vazife malullüğü hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan yukarıda belirtilen toplantıda yapılması kararlaştırılan ve 03.02.2012 tarihinde Kadir Has Üniversitesinde düzenlenen toplantıya Çalışma Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Kurum Sigortalı Tescil ve Hizmet Dairesi Başkanlığı yetkililerinin katıldığı toplantıda da merak edilen ve Kurum mevzuatı alanına giren konularda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Sanatçılara borçlanma hakkı tanınmasına ilişkin talep üzerine, 506 sayılı Kanunun geçici 80'inci maddesi ile sanatçılara tanınan borçlanma hakkının geçerli olmadığı ve Kurum tarafından borçlanma hakkı verilmesinin olumlu karşılanmadığı ifade edilerek, böyle bir hak tanınması için yasal düzenleme yapılması gerektiği belirtilmiştir.

4/b kapsamında sigortalılıkları nedeniyle prim borçları bulunan sanatçılara yapılandırma hakkı verilmesi ya da Türk Sinema Vakfının (TÜRSAV) talebine istinaden Sendika tarafından gündeme getirilen sanatçılara mevcut prim borçlarını ödemeleri amacıyla kredi temininde kolaylık sağlanması talebi üzerine yapılandırmanın gündemde olmadığı ve kredi temininde TÜRSAV'ın bankalarla görüşerek anlaşma sağlayabileceği ifade edilmiştir.

5510 sayılı Kanuna göre hizmet akdine tabi çalışan sanatçıların 4/a kapsamında sigortalı sayıldığı, bunların sigorta hak ve yükümlülüklerinin çalışmaya başladıkları tarihten itibaren başladığı ve aynı Kanunun 8'inci maddesi uyarınca işverenlerin 4/a kapsamında sigortalı sayılan kişileri, sigortalılık başlangıç tarihinden en geç bir gün önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmeleri gerektiği belirtilmiştir. Diğer yandan 4/a kapsamında çalışanlar arasından kanuni bakımdan sadece inşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılacak kişiler için sigortalı işe giriş bildirgesinin en geç çalışmaya başlanılan gün içerisinde verilmesine imkan tanındığı, sanatçılar için de böyle bir uygulamaya gidilebilmesinin zor olduğu ve ancak yasal bir düzenlemeyle mümkün olacağı vurgulanmıştır.

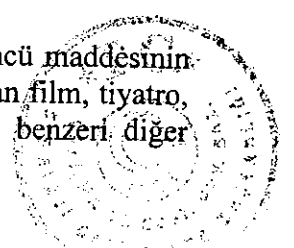
Ek 6 kapsamında tescili yapılan sanatçıların, 4/a kapsamında tescil edilmeleri ve bu çalışmaları sona erdiğinde yeniden talepte bulunmalarına gerek kalmadan Ek 6 kapsamında sigortalılıklarının başlatılmasına ilişkin mevzuatta düzenleme yapılabileceği ifade edilmiştir.

Sanatçılar ile çalışan cast ajanslarının alt işveren statüsünde olup olmadığının belirlenebilmesi için Çalışma Genel Müdürlüğü ve Oyuncu Sendikası ile ortak çalışma yapılması kararlaştırılmıştır.

506 sayılı Kanuna 2167 sayılı Kanunla 11.07.1978 tarihinden itibaren ilave edilen ek 10'uncu madde ile bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları, müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar, düşünür ve yazarlar sigortalı sayılmıştır.

20.07.1994 tarihli ve 21996 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7 Seri Numaralı Sigorta Primleri Takip ve Tahsilatı Genel Tebliği ile 506 sayılı Kanunun mülga ek 10'uncu maddesi kapsamında uğraşı alanları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenerek Tebliğ ekinde yayımlanmıştır.

2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer

uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarların sigortalılıkları aynı şartlarla devam ettirilmiştir.

5510 sayılı Kanunun sigortalı sayılanlara ilişkin 4'üncü maddesinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlendiğinden Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ekinde yer alan "Kanunun 4'üncü Maddesinin İkinci Fıkrasının (b) Bendi Kapsamında Sayılan Sigortalılara İlişkin Uğraşı Alanı ve Çalışanları Gösterir Liste" ile bu kapsamda sayılan işler belirlenmiştir.

506 sayılı Kanunun mülga 6'ncı maddesi gereğince sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılamayacağı, 5510 sayılı Kanunun 99'uncu maddesinde ise sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri ile ilgili yapılacak her türlü kanuni düzenlemelerin 5510 sayılı Kanunla yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Emeğini işverenin emrine veren, işini yaparken işverenin emirlerini dinleyen ve onun denetimi altında iş gören, işverene ait işyerinde çalışanların çalışmalarının hizmet akdi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Buna göre,

Yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı ile özgün müzik bestecileri yönetmelik eki tablonun "Sinema sanatçıları ve çalışanları" başlıklı bölümünde yer alan listede yer almakta olup, bunlardan yazdıkları senaryo, diyalog ve müzik bestesi yazıp satanların elde ettiği gelir serbest meslek kazancı olarak değerlendirilmektedir. Ancak, bu işlerin yapım şirketlerinde işverenin emrinde, işveren tarafından belirlenen sürede ve ücret karşılığı yapılması halinde bu kişilerin çalışması hizmet akdi olarak değerlendirilmektedir. Hizmet akdi ile herhangi bir işverene bağlı bulunanların hizmet akdinin kapsamı dışında meydana getirdikleri işlerle ilgili olarak serbest meslek kazancına bağlı yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

Yardımcı oyuncu ve figüranlar da yönetmelik eki tablonun "Sinema sanatçıları ve çalışanları" başlıklı bölümünde yer alan listede yer almakta olup, bu sektörde oyunculuk yapmak üzere temin edilen sanatçıların bağlı oldukları firmalarla ya da yapım şirketleri ile arasındaki akit hizmet akdi unsurlarını içerdiğinden, bu kişilerin serbest meslek faaliyeti kapsamında fatura düzenleyerek çalışma şekli oluşturulmasına imkan bulunmamaktadır.

Bakanlığımız İş Müfettişleri tarafından, sinema sektöründe 2009 yılında 18 inceleme, 2010 yılında 1 genel, 20 inceleme, 2011 yılında 13 genel, 20 inceleme ve 4 kontrol teftiş yapılmıştır. Dizi film sektöründe çalışanların sorunlarına yönelik olarak 2011 yılında 33 adet dizi film yapım şirketi ile 3 adet cast ajans işyerinde mevzuatımız yönünden denetim yapılmıştır.

Yapılan denetimlerde, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanunun 18'inci maddesine muhalefetten bir işverenlik hakkında aynı Kanunun 2'nci maddesi gereğince 11.446 TL. ve izinsiz çalışan 2 yabancı uyrukluya da ayrı ayrı 572.00.-TL. idari para cezası verilmiştir. 33 dizi yapım şirketi tarafından 39 TV dizisinde toplam 1.750 işçinin, 3 cast ajansı işyerinde 25 işçinin çalıştığı, dizi yapım süresince ihtiyaç duyulan hizmetlerin karşılanması amacıyla, hizmet satın alımı şeklinde 136 adet alt işverenlikten hizmet satın alındığı, bu işverenliklerde toplam 532 işçinin istihdam edildiği, set işçilerinin bölüm başına ücretlerle çalıştıkları, bu uygulamanın dizi sektöründe teamül haline dönüştüğü, bir ayda 4 bölüm dizi filmi çekilmesine rağmen kaydi ücretlerin fiili ücretlerin altında kayıtlara yansıtıldığı, bu sorunların çözümü yönünden gelir vergisi ile sigorta primine ilişkin denetimlerin koordineli olarak yapılması yönünde ilgili vergi dairesi ile SSK müdürlüklerine ihbarda bulunulduğu, çalışma sürelerinin takibinin uygun araçlarla işveren tarafından belgelenmesi esasının mevzuatımızda bulunmakla birlikte, buna muhalefet edilmesi halinde idari bir yaptırımın bulunmadığı, set işçisi olarak çalışanların çalışma sürelerine ilişkin kayıt ve belge bulunmadığı dolayısıyla da bu boşluğun idari bir yaptırıma bağlanması gerektiği, görüşüne varılmıştır.